

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 4. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů: český jazyk, první cizí jazyk a druhý cizí jazyk

Český jazyk pro 1. stupeň

Charakteristika předmětu

Český jazyk je vyučován ve všech ročnících 1. stupně. ve čtvrtém a pátém ročníku 7 hodin týdně. Tento předmět má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základní školy. Dovednosti, které si v rámci tohoto předmětu osvojují, jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků ve všech dalších oborech.

Vzdělávací obsah oboru český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: komunikační a slohové výchovy, jazykové výchovy a literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu.

Materiální zabezpečení

Výuka probíhá ve kmenových třídách. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu je návštěva knihovny a s tím spojené exkurze, práce s knihou a texty z internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky.

Strategie pro naplnění klíčových kompetencí v 4. a 5. ročníku

Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním, umožníme žákům přístup k různým zdrojům informací
- podněcujeme tvořivost žáků zadáváním referátů, samostatných prací, projektových prací a tím je vedeme k pochopení, systematizaci, třídění a zpracování informací

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme komunitní kruh, ve kterém dáváme prostor k vyjádření vlastního názoru
- směřujeme žáky ke správnému vyhledávání, třídění, porovnávání a využívání získaných informací povzbudíme žáky při případných nezdarech
- vedeme žáky k prezentaci zadaných samostatných prací (projektů) v prostředí vhodném k danému účelu (časopis Chameleón, Kaplický zpravodaj, prostory školní budovy)

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k respektování názorů druhých a čerpání poučení z nich

- vhodným způsobem podporujeme sebevědomí žáků, eliminujeme ostych při prezentování vlastních názorů žáka

Kompetence komunikativní

- dbáme na formu žákova ústního i písemného projevu, učíme žáky dodržovat v písemném projevu stanovená pravidla
- zaměřujeme se na rozvíjení slovní zásoby žáků
- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni
- učíme vést žáky dialog a naslouchat druhým
- vedeme žáky ke čtení různých typů textů a klademe důraz na porozumění přečteného textu
- rozebíráme s žáky obsah textu, učíme je využít vhodných gest a jiných nonverbálních prostředků komunikace

Kompetence občanské

- učíme žáky přijímat názor druhého člověka, respektovat jeho osobnost a individuální rozdíly mezi lidmi
- seznamujeme žáky s naší historií a kulturním dědictvím, učíme je kritickému postoji k umění
- vytváříme podmínky pro zapojení žáků do kulturních a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- v rámci projektového vyučování vedeme žáky k vymýšlení nápadů, jejich formulaci, získání prvotních informací, realizaci a zhodnocení

4. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení</i>	orientuje se v textu vyhledá důležité informace řídí se orientačními prvky v textu posoudí úplnost či neúplnost sdělení a otázkami zjišťuje další údaje	čtení jako zdroj informací praktické čtení	MDV I/f
<i>volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</i>	zdvořile naslouchá reaguje vhodnými doplňujícími otázkami	aktivní naslouchání	MDV I/c
<i>rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</i>	efektivně používá jednoduché komunikační žánry využívá vhodně mimojazyčné prostředky	mimojazyčné prostředky řeči (gesta, mimika)	OSV VIII/a
<i>sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s</i>	sestaví osnovu vypravuje podle osnovy s dodržení posloupnosti	hygiena psaní a hygiena zraku úhledný, čitelný a přehledný písemný projev	

<i>dohrzením časové posloupnosti</i>			
Jazyková výchova			
<i>porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová</i>	rozliší slova jednoznačná, mnohoznačná, opozita, synonyma, citově zabarvená	významy slov	
<i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i>	určí a vyznačí kořen slov vyznačí předponovou a příponovou část rozliší předložku a předponu	předpona, kořen, přípona, předložka skloňování podstatných jmen	
<i>určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i>	určí slovní druhy tvoří gramaticky správné tvary	slovní druhy časování sloves	
<i>rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</i>	rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	slova spisovná nespisovná, citově zabarvená	
<i>vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</i>	vyhledá základní skladební dvojici v úplné větě	základní skladební dvojice, podmět a přísudek	
<i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i>	rozliší větu jednoduchou a souvětí	věta jednoduchá a souvětí spojovací výrazy	
<i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	píše správně i/y uvnitř slov píše správně i/y v koncovkách podst. jmen	skloňování podst. jmen	
Literární výchova			
<i>vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je</i>	orientuje se v textu volně reprodukuje text zodpoví otázky související s textem	zážitkové čtení přiměřených textů tvořivé činnosti s literárním textem	VSM I/e
<i>volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i>	provede charakteristiku postav charakterizuje děj díla porovná rozdíly mezi filmovým a divadelním představením vymyslí a zapíše vlastní pohádku nebo příběh	volná reprodukce vyhledávání v textu a písemný záznam	

5. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas</i>	porozumí přečtenému textu přiměřené náročnosti orientuje se v textu prostřednictvím odstavce, sloky odpoví správně na otázky související s textem	vyhledávací čtení praktické čtení znalost orientačních prvků v textu (odstavec, sloka)	
<i>rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</i>	prostřednictvím čtení rozliší podstatné informace zapamatuje si klíčové informace stručně zaznamená důležitou informaci otázkami zjišťuje informace chybějící	kritické čtení vyhledávací čtení	OSV I/b
<i>reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta</i>	reprodukuje obsah sdělení tvoří osnovu textu	klíčová slova	MDV V/d
<i>vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku</i>	vede správně dialog reaguje doplňujícími otázkami vhodně komunikuje s partnerem	aktivní naslouchání reagování otázkami vyjádření kontaktu s partnerem	
<i>rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě</i>	pozná reklamu ve sdělovacích prostředcích rozpozná pravdivé a zavádějící informace	tiskoviny, média	MDV I/b MDV I/e
<i>píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</i>	dokáže vyplnit tiskopis písemně ztvární jednoduché slohové útvary	komunikační žánry: zpráva, oznámení, vypravování, popis hygiena psaní a hygiena zraku formální úprava textu zpráva, oznámení, inzerát, vyplňování tiskopisů	
Jazyková výchova			
<i>rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</i>	rozliší příponu a koncovku	slovtvorný základ	
<i>vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní</i>	pozná neúplnou základní skladební dvojici určí správně nevyjádřený podmět	podmět a přísudek, úplná a neúplná základní skladební	

<i>skladební dvojici označuje základ věty</i>	vyhledává části několikanásobného podmětu	dvojice	
<i>odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i>	změní větu jednoduchou v souvětí	věta jednoduchá a souvětí	
<i>užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje</i>	zvolí vhodný spojovací výraz podle potřeby projevu	spojení vět v souvětí spojovacími výrazy a možnosti jejich obměňování	
<i>píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	píše správně i/y po obojetných souhláskách v koncovkách podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých	skloňování podstatných a přídavných jmen	
<i>zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>	zná pojem příčestí minulé a umí ho vytvořit užívá shodu přísudku s podmětem		
Literární výchova			
<i>rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i>	rozliší fikci od skutečnosti rozpozná druhy prozaických literárních děl: pohádka, příběh, povídka, bajka, pověst tvoří vlastní literární text na dané téma	zážitkové čtení vlastní literární tvorba na dané téma prezentace vlastní zájmové četby, porovnání filmového zpracování s knižní předlohou literární tvorba týkající se regionu	
<i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	vysvětlí a používá literární pojmy: sloka, verš, rým, kapitola, autor, ilustrátor	práce s prozaickým textem i poezií	